

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A Kladóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 k.
Helyben háshoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 k.
Világke postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Kladóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kényszerű utazás-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kladó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 87. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 április 17.

A gazdasági kialakulás.

— Irta: Dús László. —

Az a rettenetes mérközés, ami Európa három középállama — Magyarország, Ausztria és Németország — részéről egyrészt, más részt Anglia, Francia és Oroszországok között folyik és vérontás tekintetében minden eddig lefolyt háborút felül mul, nem tekinthető másnak mint gazdasági kérdésnek.

A rengeteg Oroszbirodalom ki akar jutni a Középtengerre nyereségével a Fekete-tengerről, tehát bele vág az angol érdekkörbe, ezért tulajdonképpen Konstantinápolyra vagyis inkább a Márványtenger szabaddá tételére volna szüksége.

Ezt azonban két hatalmasság ellenzi: Az angol, aki a francia állam orrába fűzött revanskarikával oda siet a Dardanellákhoz, hogy amikor az orosz néván megtámadná a törökök fővárosát, ő már fügét mutathasson neki.

Ez az oka annak, hogy az orosz nem siet a támadással.

A másik ellenző hatalmasság Törökország, amelynek életérdeke Konstantinápoly megtartása és még inkább megerősítése.

Konstantinápoly, török néven Istanbul, szent-városa a mohamedánoknak, ahol a Kalifa, a próféta utóda székel.

Anglia bármennyire mutatja az ellenkezőt, nem engedheti meg, hogy az orosz hatalom Kisázsia, Palesztinába, Egyiptomba jusson, de még azt sem, hogy Arabiát megközelíthesse.

Törökország Anglia gyáripárának piaca, ha ezt elveszti, hatalmi körének, fölényének nagy részét veszíthetné el.

Anglia gyáripárából él, ezért nem hozza be, nem alakítja törvényé az általános hadkötelezettséget.

Képzeld el bárki, hogy Anglia a brit szigeteken a háboru eszméjének hódolva, besorozza gyári és kikötőmunkáit és tengerészeit, akik kereskedelmi hajóin vannak, a sorkatonaság közzé vagy a hadihajókra!

Mi lesz akkor a gyáripárból! Megállanak a gépek, Anglia beborult ege, ama híres angol köd eloszolván, kitisztul és egyszerre bedugulnak a pénzforrások.

Ne legyen senki kétségben afelett, hogy Anglia 2500 helyen tart népgyűlést és toborozás alkalmával katonák munkássai mennek.

Nem a sajt és egyéb termékek készítői állanak be katonának, hanem azok, akiknek nincs biztos keresetforrásuk.

Anglia legelső hősei, akik a legelső toborzás alkalmával katonák lettek és a brit hadsereget képezték, az arisztocráciából és az ugynevezett jaszokból állottak, tehát a társadalmi osztály két szélső szárnyából tömörültek és nem esoda, hogyha annyian estek el a csatákon.

Oroszország tudja, hogy Konstantinápolyban, még hogyha a török beengedné is, két nagy hatalmon, Monarchiánkon és Németországon kellene keresztül gázolnia.

Anglia tehát ez okból mondhatni: természetes szövetségünk minden háboruskodása mellett is, csak hogy mivel Németország az utolsó időben nagy tért nyert Törökországban, szeretné őt meggyengíteni és ez okból, páholyból nézve, biztatja a két gladiátort, a két küzdőt, hogy: No most! ne hagyd magad! — üsd, fogd nyakon! — mert hogyha mindkettő meggyöngül, csak ő nyer vele, mert az ő gyáripára nem szenved, egyetlen munkás-katonája sincsen, vagy hogyha van elenyésző csekélység az.

Soha még úgy ki nem érzett az elfojtott, de jól eső kacagás a sorok közül, mint mikor a nagy angol lapokat olvassa az ember a Kárpátok orosz veszteségeiről. Csak hogy fel nem hangzik a taps amott a brit szigeteken a mi hőseink részére.

Ki ne venné észre, hogy az angol nagy hadihajók mily óvatosan kerülnek a tengeri ütközetet, mert minden hajó elsüllyedése egy egy brit gyarmat elvesztésével egyenértékű.

A nagy Bismarck, Németország megalkotója mondotta, hogy Konstantinápolyért egyetlen gránátosa csontjait sem törtené össze.

Es most! — millió német áll fegyverben és küzd az orosz tulsuly ellen.

Most Oroszország, amikor a háborura felkészült, Magyarország és Ausztria felosz-

tását, szétdarabolását és a pánszlávizmust tüzte jeligéül zászlajára, ezzel akarta megszerezni magának a Balkán népeit, a szerbeket, a románokat, a bolgárokat, a görögöket, sőt még Németországot is megkínálta az osztrák örökös tartományokkal.

Ez az óriási eszme legelsőbben beleütött a magyar fegyverekbe, néhol utját állották.

Hadseregünk minden egyes tagja, minden katona csodát művelt a rettenetes tulerővel szemben, felekezeti és nemzetiségi tekintet nélkül.

A rettenetes orosz betörés megfeneklett Galiciában, a San-folyó mocsaraiban, megörlődött a Kárpátokban, az emberirtó harcokban, minőt nem irt még a világtörténet egyetlen krónikása sem.

A pánszlávizmus bele ütött a Kárpátok elébe és betörte a saját fejét.

A kijózanodás napjai következtek be a franciáknál éppen úgy, mint az angoloknál.

Az angolok eddig azt hirdették, hogy egy nagy német katonai állam megalakulása ellen küzdenek.

Hála a Mindenhatónak, hogy ez a nagy német katonai állam megalakult, melynek minden egyes tagja, minden katonája tudatában van annak, hogy a népszabadság az a legbiztosabb tőke, melynek kamatai, jövedelmi patakjai a nemzetek boldogulását és jólétét, a hosszas és biztos békét idézik elő.

Anglia Afrikában, Egyiptomban és Ázsiában, a két Indiában ugyan azt a rendszert követi, mint Oroszország Ukrajnában és Lengyelországban.

Agyon nyomni, megsemmisíteni a népet, az angol a haszonért, az orosz a pánszlávizmus világhuralmáért és e kettőnek szolgálatába állott a francia és a belga, akik az orosz és angol eszméből semmi hasznot sem szerezhettek, csakis károsodást kaphattak még győzelem esetén is.

A buvárhajók szédítő merészsége s a tengeri világhuralmat biztosítottak látszó óriási hajók helyhez kötöttsége és félelme kifogják vinni a szabad tengeri hajózást, ami eddig csaknem egyeduralomképpen Anglia kezében volt.

A szuezi csatorna visszanyeri eredeti

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

rendeltetését, a gibraltári szoros, mely a Közép-tenger bejáratát uralja, szabaddá lesz.

Magyarország és Ausztria hivatása a Közép-tengeren biztosítani minden állam számára a szabadkereskedelmi hajózást.

A hosszú magyar, horvát és dalmát tengerpart határozottan megköveteli, hogy Közép-Európának ez a része, ahol Magyarország és Ausztria állanak, a mi kereskedelmi hajóink nagy tömegének kiindulópontja legyen.

A nagy harcok után, melyben életre valóságunkat és hatalmas erőnket megmutattuk, új gazdasági kialakulások következnek, melynek jelszava újra előtérbe jő:

— Tengerre magyar!

A közönség panasza.

Hivatalos nyilatkozat.

Egyik napilap „a közönség panasza” cím alatt foglalkozik a városi liszt árusítással, s míg egyfelől a hatóság terhére írja, hogy egyik sütőiparos tiszta buzalisztból készíti a kenyeret míg a másik „hadiliszttel” használ addig másfelől kifogásolja a kiszolgált liszt minőségét, s *tendentiozusan* (?) megemlítve az alkalmazottak fizetését, igényeket támaszt a városi liszt kiszolgálás javítása iránt.

Nehogy téves információk alapján a fogyasztó közönség egyoldalul bírálja meg a városi hatóságnak a lisztellátás körüli tevékenységét, ennél fogva a következők közlése válik szükségessé.

A város közlemezési ügyosztálya csupán egyfajta kenyérliszttel utalványoz a sütőiparosoknak. Ha ennek dacára valamelyik pékiparos különböző minőségű kenyeret hoz forgalomba, ezt csak úgy teheti, hogy a saját maga tulajdonában levő lisztből készíti kenyeret, s nem tesz eleget a lisztkeverésre nézve kiadott rendelkezéseknek. Az ily pékiparos ellen azonban miután eljárása kor-

mányrendelkezésbe ütközik a rendőrhatalóság a legszigorubbán jár el.

A hatóság szívesen veszi, ha az ily pékiparos eljárását a közönség bejelenti.

A második panasz az élelmezési ügyosztály által legutóbb forgalomba hozott főzliszt körül forog.

Nem kívánja az élelmezési ügyosztály vita tárgyává tenni, hogy a legutóbbi napokban forgalomba hozott főzliszt kielégíti-e a kényesebb igényeket, megkell azonban állapítani, hogy az újabb forgalomba hozott főzliszt minőségéért a felelősség a közlemezési ügyosztályra át nem hárítható, mert a m. kir. földmivelésügyi kormány által a keveréshez árpa még nem lett a városnak kiszolgáltatva és így az ügyosztály kénytelen volt kényszer helyzetében az 1113—1915 sz. Miniszter Elnöki rendelet szerinti főzlisztet előállítani. Ezen rendeletben világosan ki van mondva, hogy a főzliszt előállítható 50 százalék buza- és 50 százalék árpa- vagy 50 százalék tengerliszt keverékéből. Az ezen keverékhez használt buzaliszt mindkét esetben a 2. számú buzalisztnek kell, hogy megfeleljen, ami be is lett tartva a keverésnél.

Megnyugtatóan szolgáljon azonban az, hogy illetékes helyen minden lehetőséget megfognak tenni oly irányban, miszerint a kényesebb igényeket kielégítő főzliszt előállítható és forgalomba hozható legyen.

Ezek közlése után feleslegesnek mutatkozik, hogy az élelmezési ügyosztálynál alkalmazott szakértők a nyilvánosság előtt külön is megvédelmeztessenek. Nem szükséges azonban a nyilvánosság organumait arra kérni, hogy a közönségre való nagy befolyásokat a mostani nehéz helyzetben inkább a hatóság munkájának megkönnyítése érdekében szíveskedjenek érvényesíteni s ha szüksége mutatkozik a hatóságot, vagy valamely közegét csakis teljesen hiteles in-

formációk alapján méltóztassék kritikával illetni.

Nagyvárad, 1915. évi április 16.

Lukács Ödön,
polgármester helyettes.

Mivel a fentebbiekben említett panasz lapunkban jelent meg, ahhoz a következő megjegyzéseket fűzzük.

Elsősorban is kevesebb érzékenységet kérünk. Napról-napra özönével érkeznek hozzánk a lisztellátásra nézve a legkülönbözőbb panaszok, de azokat nem vesszük figyelembe, mivel jól tudjuk, hogy mily nagy munkát vállalt magára a főjegyző és az ügyosztály a kétségtelenül nehéz kérdés megoldása körül s személyes tapasztalataink is vannak arról a nagy és fárasztó munkáról, amit a főjegyző és az élelmezési-ügyosztály napról-napra végez. Továbbá jól tudjuk, hogy még a legideálisabb gondoskodással sem képesek mindenkinek a kívánását teljesíteni, mert az egyszerűen lehetetlen.

Hogy a sok panasz közül mégis fel-említettük a főzliszt elleni panaszt, azt egyszerűen azért tettük, mert meggyőződünk arról, hogy a kiadott főzlisztet még rántás készítésére sem lehet használni, ha tengeri-liszttel van keverve s így éppen annak a legszegényebb osztálynak válik lehetetlenné az élelmezés, amelynek nem telik husételre, hanem egyszerű főzelékfélére van utalva és még ennek az elkészítésében is gátolva van. Szerintünk pedig elsősorban erre kell tekintettel lenni, mert a vagyonszámba nem posztvány ugy is tud magán segíteni.

Ami pedig azt illeti, hogy egyik másik pék teljesen fehér kenyeret árul naponként, ezt már a verebek is csiripelik és csak a hatóság nem tudja? Hisz napról-napra ott izgatja a máléskenyérrel élő járó kedőket a kirakatba kitett fehér, buzakenyér. Azt sem tudja a hatóság, hogy minden szombatára rengeteg fehér kalács kerül eladásra Nagyváradon? A miniszteri rendeletet ismerjük, az nem tesz különbséget semmi tekintetben, sőt még a cukrászoknak is csak olyan sütemény készítését engedi meg, amelyben csak

Frech dr a szénkérdés szerepéről a világháboruban.*

A Tiszántul számára átdolgozta: Olasz Péter S. J.

Frech dr. horoszló egyetemi tanár a szénkérdésről szóló legújabb tanulmányát a következő szavakkal vezeti be: „Ha az öreg Montecucoli a háború szükségleteiről elejtett híres mondatát a modern hadviselésre való tekintettel megismételné, úgy kétségkívül szerinte a jelen hadviselés technikájának először a pénz-, másodsorban a szénkérdés volna a legelengedhetetlen feltételei.” S méltán, folytatja tovább a tudós német professor, mert abban bizonyára senki sem kételkedik, hogy a modern csatahajók energiája nagy szénmennyiséget emészt föl naponta s így minden előrelátó tengeri hatalomnak első feladata a kőszéntermelés fokozatos fejlesztése évtizedről-évtizedre. Azonban ne gondoljuk, hogy ez csak a tengeri harcra vonatkozik. A mozgósítás, a seregek gyorselnyomulásának a „győzelmes visszavonulás”-ának titka, ereje a vasúti társaságok kőszéntáplálta gyorsgőzö-seinek acélvállain nyugszik.

Igen érdekes, ha átfutjuk a statisztikát, mely a hadviselő felek kőszéntermeléséről ad pontos beszámolót a béke idejében:

Hadviselő állam	Szénkészlete évenk. tonákban.
Anglia	292.044.000
Németország	278.627.000

* V. ö. Die Naturwissenschaften 1915. 1. sz.

Magyarország és Ausztria	53.425.000
Franciaország	40.922.000
Belgium	22.846.000
Oroszország	30.745.000
Törökország	1.000.000

Ha összehasonlítjuk az ellenséges államok széntermelését a mieinkkel, úgy egyszerű számítás útján meggyőződhetünk a különbség (53.505.000 t.) aránylag elenyésző voltáról. Azonban ezzel a statisztikával még nem alkothatunk tiszta képet a jelen szénkérdésről, evégből föl kell vetnünk a kérdést: mennyiben gördit akadályt a szénipar územeinek a világháború a különböző hadviselő államokban?

Franciaország helyzete a legmostohább. Leggazdagabb északi szénbányái *du Nord és Pas de Calais*, melyekből kőszéntermelésnek kétharmadát* halmozta össze, ma az ellenséges német offenzívának legértékesebb hadizsákmányait képezik. Hozzá még nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy Franciaország elegendő szénbányák hiányában bevitel útján pótolja szükségleteinek 50 százalékát. Ezt a bevitelt pedig ma Belgium részéről a német szárazföldi hadsereg, Anglia s a gyarmatok részéről pedig a német torpedók pompás operálása hiúsítja meg. Az utóbbiak félelmetes működésében rejlik az angol kőszéntáplálatosok legújabb ak-

* Erről tanuskodik egy még 1908-ban kiállított statisztika, mely szerint Pas de Calais 18.023.000 du Nord 6.370.000, a többi szénbányák pedig összevéve 12.484.000 tonna kőszéntermelnek évenként.

ciója, mely szerint Franciaországba már csak 11 25 frankért tonnánként szállítanak szént. S hogy egyáltalában a francia megrendelésekre az angol bányatulajdonosok nem szívesen reflektálnak bizonyítja az a körülmény, hogy Párisba a szeptemberben megrendelt 1.040.000 tonna szén helyett mindössze 570.000 tonna érkezett meg a rendelők nem kis bosszuságára.

Azonban Oroszország szénkérdése sem sokkal kedvezőbb. A kemény kancsuka alatt görnyedező hatalmas birodalom az 1913-iki kimutatás szerint Monarchiánk széntermelésének éppen hogy felét haladja meg. A dombrowai széntelep, amely eddig Oroszország kőszéntermelésének 20—25 százalékát szolgáltatta, a mozgósítás után tüstént beszüntette üzemét. A fönmaradó 75—80 százalék szükséglet kiegészítését pedig a Dardanellák bombázása tudvalevőleg kemény kavics az entente mindenik tagjának cipőjében. Eddig ugyanis a Fekete tenger csöndes hullámain Oroszországba törekvő angol szénzállítóhajók rendszeren orosz s román takarmánnyal megrakodva tértek vissza hazájukba, ma ez a Dardanellák gránátshrapnellekkel koszorúzott érekapuján át teljes lehetetlenség számba megy. Szó sincs róla, hogy Oroszország szénbevitelének, hiányait Baku hatalmas petroleumforrásaiból részben pótolhatja, azonban e petroleumforrások üzemének további akadálytalan működését a szövetséges török seregek diadalmos előrenyomulása napról napra fenyegeti. A Bakuban termelt petroleum továbbítása u. i. a Baku-

* Temps 1914. XII. 10.

nagyon minimális a liszt. Így van ez Nagyváradon? Dehogya!

Különben, szerintünk ez már nem is az élelmezési ügyosztály, hanem a rendőrség intézkedési körébe tartozik. Mi is oda értetük felszólalásunk erre vonatkozó részét.

Végül tendenciát említ a nyilatkozat. Ezt határozatlan visszautasítjuk.

Az ügyosztály irodája vezetőjének magas fizetését értjük, de vannak még ott többen. Akiknek 200—400 korona havi fizetésük van. Ez a nagy személyi kiadás drágítja meg az egész akciót.

Különben hogy sokan vannak, akik így gondolkodnak, felemlítjük egy előkelő városi virilisnek, aki sokat foglalkozott élelmezési kérdésekkel, — a nyilatkozatát:

— Horribilis fizetéseket adnak a városnál az élelmezési ügyosztályban s ez drágítja meg az egész akciót.

Ma pedig mindenütt, még a városházán is azt halljuk, hogy takarékoskodjunk.

Vagy ez csak a kisebb városi tisztviselőknek szól?

lábat gyártott Tölcsér. Az új mulábat bemutatva Tölcsér az orvosoknak is, akik a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak róla. Az orvosok közül többen ajánlkoztak, hogy szívesen támogatására lesznek Tölcsérnek és a praktikus találmányt szabadalmaztatni fogják.

Az orvosok véleménye szerint a rendőrellenőr találmánya minden eddigi ily irányú találmányt felülmúl és most a háboru után nagy jövője lesz. Tölcsér maga sem számított arra, hogy ő a nagy közönségnek tesz szolgálatot munkájával. Neki az volt a célja, hogy saját részére elviselhetővé tegye esonkaságát és munkaképessé tegye magát. És ez sikerült is. Sőt ha ügyesen kezeli a dolgot még szerencsét is hozhat a harcúterén elvesztett féllába.

Aki önönmagának csinált mulábat.

Tölcsér rendőr találmánya.

A nagyváradai rendőrségnek egyik hűségeseen szolgáló tagja Tölcsér Lajos rendőr, aki több mint egy évtizedig szolgált a rendőrségen, a mozgósítás után nyomban jelentkezett katonai szolgálatra. Talán a legelső menetszázad volt az ő százada s már a szolgálatból való kilépés után pár héttel ott küzdött a dicsőség mezején. Hősiesen viselkedett, hogy nem volt gyáva, legjobban bizonyítja az a borzalmas seb, amit az ellenségtől kapott a harcúterén. A sebesülés következtében egyik lábát vesztette el a hűséges rendőr. Amputálni kellett a lábát s a szorgalmas ember örökre nyomorékká lett.

Tölcsér Lajos azonban súlyos vesztesége dacára sem vesztette el bizalmát. Dolgozni akart, megfelelő foglalkozást akar keresni, ahol nyugodtan élheti napjait. Akármilyen foglalkozást is keresett azonban Tölcsér, mindenütt lábra volt szükség, amiből pedig neki csak egy volt. A katonai kórházban nagyszerű mulábat kapott Tölcsér. A mai műszerek közül a legjobb gyártmányt kapta a csonka hős.

A katonai kórháztól kapott műszer azonban oly súlyos volt, hogy azzal dolgozni csak nehezen lehetett volna. Különben is az egész művegtag arra volt jó, hogy a csonkaságát leplezze. Tölcsér nem találta praktikusnak a mulábat, mindazonáltal elfogadta és felesztolta.

Akkor sokan látták nehezen sántikálva bandukolni az utcákon. Pár hétre eltűnt Tölcsér az utcákról. Visszavonult a szállóban lévő lakására, ahol senki sem tudta, hogy mit csinál. Tény, hogy Tölcsér állandóan dolgozott, szarvasbőrt, rugókat, drótokat, faszereket rendelt.

Végre tegnap megint megjelent a rég nem látott rendőr az utcán. Mintha most is a régi Tölcsér Lajos állt volna előttünk. Járása nyugodt, nem biccentő, nem meredt, mintha nem hiányzott volna a lába. És ekkor rukkolt ki Tölcsér az ő nagy munkájával. Addig ugyanis míg a hegyen visszavonulva dolgozott Tölcsér, nagyszerű készüléket talált fel.

A neki adott nehéz faláb helyett könnyű, minden részében igen hajlékony, erős mű-

Uj törvényjavaslatok a Ház előtt.

A képviselőház hétfőn megnyíló ülés szakában a kormány törvényjavaslatot fog betervezni a törvényhatósági választói jogról. Ugyanakkor, mikor meghozták az új országgyűlési választói jogról szóló 1913. évi XIV. törvénycikket, abban kimondták a törvényhatósági választói jog reformját is, melynek az új általános választói joghoz kellett volna idomulnia. Ez a törvény még nincs meg, holott az országgyűlési választói jogról szóló törvénycikk 1915. március 31-én hatályba lépett és ezen törvény 164. paragrafusának értelmében a törvényhatósági választói jognak is életbe kellett volna lépnie. A parlamenti ciklus az idén lejár, de az új választói törvény alkalmazására a háboru miatt nem kerül a sor, ellenben már az idén lesznek törvényhatósági választások és fölmerült a kérdés, vajjon dacára annak, hogy az új országgyűlési választási törvény alapján készült névjegyzék már készen van, milyen alapon történjenek a törvényhatósági választások.

Az országgyűlési választói jogról szóló új törvény kimondja azt, hogy az időközi képviselőválasztások még a régi törvény és a régi névjegyzék alapján történjenek; a parlamenti ciklus meghosszabbítása folytán az új általános választások csak időközi választások lesznek, ilyenformán természetesen a régi névjegyzék alapján. A kormány a hétfői ülésen benyújtandó javaslatot azzal indokolja, hogy nem volna helyénvaló, ha az országgyűlési választás céljaira készült névjegyzék nem elsősorban erre a célra használnánk föl, hanem már az ideai törvényhatósági választás alapját képeznék.

Ezenkívül még három javaslatot terjeszt be a belügyminiszter. Az egyik az 1901/1915. évi országgyűlések tartama alatt a főrendiházban örökös tagsági jogot nyert családok névjegyzékének törvénybeiktatásáról szól. A harmadik, illetve a negyedik javaslat Csanád, illetve Szatmár vármegye közönségét hatalmazza fel, hogy az 1883. évi XV. törvénycikk szerint 5 százalékos erejéig kivethető vármegyei pótdadón felül további 5 százalékos, illetve 1-35 százalékos pótdadót vehessenek ki. Csanád vármegye ezt az 5 százalékos pótdadót abból a célból kívánja kivetni, hogy a harcúterén elesettek gyámolító nélkül maradt hozzátartozóit segítse. Szatmár vármegye pedig helyi érdekű vasutak segítése céljából akarja a 1-35 százalékos pótdadót kivetni.

Batumi i vasutvonalhoz simuló hatalmas petroleum-csatorna útján történik s ennek elmetzése egy ellenséges műszaki csapat ügyes operálásán mulik. Ez pedig nem hónapok, hanem hetek kérdése is lehet, ha a Batumot vasgyűrűként körülzáró török sereg előnyös helyzetét a jövőben még nagyobb mérvben kiterjesztve megtarthatja.

Angliának, mint előrelátó, számító államnak már kevésbé kell félnie a beálló szénkrízistől. Azonban ez még nem jogosít föl bennünket arra a gondolatra, hogy Angliának széniparát a világháboru perzselő szele egyáltalában nem is érintette volna! Németország ismerve Anglia számottevő falkészlethiányát jóelőre kijelentette, hogy a Svédországból érkező faszállományokat „Kriegskonterbande”-nek tekinti s a megállított kereskedelmi hajókról egyszerűen lefoglalja. Anglia természetesen most a legkülönbözőbb utakon igyekszik faiparát ejtett sebet enyhíteni, azonban teljesen eredménytelenül. Ezért a szigetország bensejében a faszükséglet napról-napra nő, mely a széndrágulás elengedhetetlen következményét vonja maga után. S hogy ez tényleg így is van, azt bizonyítja az a körülmény, hogy Anglia az utolsó hónapokban a rendesnél 50 százalékkal kevesebb szénkiviteltől volt kénytelen kereskedelmi kimutatásaiban beszámolni.

Jóllehet még béke idején a kis Belgium kőszéniparát* minden állam irigy szemmel nézte, ma egy roncs az egész. Namur,

* V. ö. Az 1913-ban Torsutóban megtartott nemzetközi geológus kongresszus kimutatását.

Lüttich s Antwerpen tartományok gazdag szénbányái akarva, nem akarva gazdát cseréltek a világháboru vörös millieuében...

Az ellenséges államok fölött tartott igazságos szemlék után sem lesz érdektelen egy pillantás Monarchiánk s Németország széniparára sem.

Monarchiánk szénbányászata a szükségletekhez mérten éppen elegendő ugyanígyra hogy bevitelre előreláthatólag sohasem szorul. Bányáink helyzete pedig oly szerencsés, hogy az egész vonalon meglehetősen távolra fekszik a háboru szinterétől. Mindenesetre megéreztük galíciai petroleumforrásaink lefoglalását, de erős a reményünk, hogy ez átmeneti s decemberi győzelmes előnyomulásunk jelenlegi kialakulásának következtében nemsokára ismét birtokunkba vehetjük. Különben széniparunk szépen virul: támogatva a hadvezetőség legújabb rendelkezésétől, mely szerint a szénbányák munkásai fölmentést nyernek a hadi szolgálat alól.

Hű szövetségeseink, Németország-nak szénipara a mozgósítás mindent fölforgató heteiben némi csökkenést mutatott ugyan, de ma már a régi mederben, régi vasszorgalmával látja el hajóhadának nagymennyiségű szén szükségletét.

Örömmel tapasztalhattuk tehát, hogy helyzetünk a szénkérdés dolgában az ellenséges államokét összehasonlíthatatlanul fölülmulva: ismét csak egy erős indítóok arra nézve, hogy bizva igazságos hadviselésünk közeli diadalában imáinkkal ostromoljuk az Egek Urát, hogy a várva várt pillanatok édes Magyar hazánk s hű szövetségeseink javára mielőbb megadni kegyeskedjék.

Győzelmünk a Kárpátokban.

Budapest, április 16. Ungvárról jelentik Az Estnek:

Az ellenség többször megkísérelte, hogy Kiesvölgy—Patakujfalu—Harcos közti vonalunkat keresztültörje, bejusson az Ung völgyébe és megszerezze az uzsoki vasuti vonalat. A támadásokat mindannyiszor visszavertük.

Különösen a honvédek küzdöttek haláltusóval. Az oroszok tékozzák az embereiket. A németektől és a mi közös csapatainktól átvett hurrá! kiáltással mennek rohamra, de sikertelenül, mert csapataink minden rohamot visszavertek és

ezernyolcszáz foglyot ejtettek,

akik közül hatszáz ütközet közben fegyveresen adta meg magát.

Csernovitzból jelentik, hogy az éjjel két órakor az ellenség megrohanta állásainkat. A támadást az ellenség borzalmas veszteségeivel visszavertük.

Oriási haderő harcol a Kárpátokban.

Budapest, ápr. 16. (M. T. I.) Az oroszok jelentik, hogy a Kárpátokban a harcoló felek részéről összesen negyedfélmillió ember harcol.

Tizenegyezer orosz halott egyetlen csatában

Budapest, április 16. (Saját tud.) A Morningpostnak jelentik Bukarestből: **Az oroszok a Strij folyónál 36 óras csata után tizenegyezer halottat hagytak a csatatéren.**

Bombázás repülőgépekről.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, április 16. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Ostende és Nieuport előtt tegnap a tüzérségi harcban néhány ellenséges torpedónaszád vett részt, melyeknek tüzelését csakhamar elhallgattattuk. St. Eloy déli szélén robbantás után két házat elfoglaltunk. A Lorettó-magaslat déli lejtőjén ma éjjel óta ismét harc folyik.

A Maas és Moosel között csak tüzérharcok voltak.

A franciák mind nagyobb mértékben alkalmazzák fojtó gázokat fejlesztő bom-

bákat és robbanó gyalogsági lövedékeket. A tisztánlátásnak kedvező derült időben repülőink ismét élénk tevékenységet fejtettek ki. Az ellenséges repülő állásaink mögött lévő helységekre bombákat dobtak. Freiburgot ismét bombázták, ahol több polgári egyén különösen gyermekek haltak meg és sebesültek meg.

1040 orosz fogoly.

Keleti hadszíntér.

Keleten a helyzet változatlan. Kalwárjánál folyt kisebb ütközetekben az utolsó napokban csapataink 1040 oroszot elfogtak és 7 géppuskát zsákmányoltak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megadják magukat az éhes orosz katonák.

Budapest, ápr. 16. (Tud. cenz. táv.) Eperjesről jelentik: A Dukla körüli front egy részén ágyutüz volt. Az oroszok kisebb csoportokban átfutnak hozzánk és az éhségtől gyötörve fegyveresen megadják magukat a polgároknak.

Lázadnak az orosz parasztok.

Budapest, április 16. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik: Obvinek és Ochanek orosz kormányzóságban a parasztok megtagadták az adófizetést, fegyveresen ellenállottak és az adóhivatalt felakarták gyújtani. A lázadás elfojtására katonaságot rendeltek ki s a kormányzó az ostromállapotot kihirdette.

1200 orosz fogoly a Kárpátokban.

Budapest, április 16. (Saját tud.) Ungvárról jelentik, hogy a Kiesvölgy—Patakujfalu körüli harcokban ezerkétszáz foglyot ejtettünk.

Német léghajó bombázta a Themse torkolatát.

Berlin, ápr. 16. A Wolff-ügynökség jelenti:

Április 14-én este egy tengerészeti léghajó támadást intézett a Themse torkolata ellen. Öt bombát dobtak. A léghajó sértetlenül visszatért. — Behneke (Min.-elnökség sajt. osztálya.)

Megtorpedózott holland gőzös.

Budapest, április 16. (Tud. cenz. távirat.)

Rotterdamról jelentik, hogy a „Kadwik“ nevű német alföldi gőzöst a noordhinderi világítónál megtorpedózták. Legénysége a világítóhajó fedélzetén tartózkodik. A németek megindítják a vizsgálatot.

A városi zsir és szalonna árusítása.

Mint már említettük, a városi élelmezési ügyosztály ma, szombaton reggel megkezdte a Nagyvárad városa által beszerzett sertészsir és sózottzalonna elárúsítását. A sertészsir ára kilonként 5 korona 44 fillér, a sózottzalonna ára kilonként 4 korona 64 fillér. Fél kiló a legkisebb mennyiség, amit kiszolgálnak.

A kimérésre az Apolló-épület Szaniszló-utcai részén levő utolsó bolthelyiség szolgál, amelyet Kelemen Kálmán fogyasztási adóhivatali főnök felügyelete alatt rendeztek be erre a célra. A kimérést képzett hentes végzi.

Erre nézve különben a következő hivatalos értesítést adta ki a főjegyző:

Értesitem a város közönségét, hogy a zsir és szalonna árusítása a városi Apolló bérház Szaniszló-utcai egyik üzlethelyiségében folyó hó 17-én, azaz ma, szombaton reggel megkezdődik. Első minőségű zsir kilogramonként 5 korona 44 fillérért, első minőségű sózott tábla szalonna pedig kilogramonként 4 korona 64 fillérért lesz áruba bocsátva. Ugy a zsir, mint a szalonna csak liszt utalvány szelvényekre lesz kiszolgáltva, még pedig olyképpen, hogy egy-egy heti utalványszelvény ellenében vagy 25 dekagram zsir, vagy ugyanily súlyú szalonna fog kiadatni.

Az egy-egy személy heti zsir vagy szalonna járandósága ugyanis hetenként 25 dekagramban van megállapítva. A vásárló tettesésétől függ ugyan, hogy az öt megillető mennyiséget zsirban, vagy szalonnában veszi-e ki, azonban ha az öt megillető mennyiséget egyikből levásárolta, ugyanakkor és ugyanarra az időre a másik fogyasztási cikket nem igényelheti.

Mindazok utalvány szelvényét, akik zsirt vagy szalonnát vásároltak az üzletben lebélyegzik. Ajánlatos tehát, hogy a kik zsirt vásárolni óhajtanak, először a zsirszükségletüket szerezzék be s csak aztán vásároljanak lisztet, mert ha már liszt utalvány szelvényüket a lisztes boltban beváltották akkor a megjelölt hétre a városi zsir boltban zsirhoz, vagy szalonnához nem juthatnak.

Nagyvárad, 1915. évi április 16-án.

Lukács Ödön,
Főjegyző.

Município hiány az oroszoknál.

Budapest, április 16. (Tud. cenz. táv.) Londonból jelentik:

French tábornok kijelentette, hogy a Visztulánál és a Kárpátokban município hiány okozza az orosz offenzíva ellanyhulását. Ha Archangelszki kiható jégmentes lesz, a semleges államokból megfelelő mennyiségű municiót szerezhetnek be.

Orosz zsidóknak tilos az áttérés.

Budapest, április 16. (Saját tud.) Pétervári jelentés szerint az orosz szinódus elhatározta, hogy a zsidók áttérését más vallásra megtiltja.

Az orosz hadseregéből szöknek a tiszték.

Budapest, április 16. Kopenhágából jelentik:

Az oroszok hivatalosan közlik, hogy hadseregükkől 149 tiszt megszökött.

Notórius tolvaj.

Hamis hymen hir költő.

— Saját tudósítónktól. —

Páratlan érdekességű tárgyalás folyt le tegnap délelőtt a törvényszéken. Ember Géza tanácsa előtt, mikor is Weisz Simont vonták felelősségre a büntetőbíró, aki ellen a kir. ügyészség lopás büntetése és sajtóvétség miatt emelt vádat.

A múlt év november havában az egyes kávéházakban egymást érték a kabátlopások. Hol itt, hol amott tűnt el a fogasról egy-egy értékes télikabát.

Különösen a Fekete Sas és a Pannónia kávéházban voltak napirenden a kabát eltűnések.

A tulajdonosok a rendőrségen feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen. A nyomozásra kirendelt detektívok rövid idő alatt kézrekerítették a tolvajt Weisz Simon, már többször büntetett, notórius tolvaj személyében.

A kabátlopásokat megelőzőleg április hóban Weisz Simon elment az egyik helybeli újság kiadóhivatalába és ott eladta, hogy egy hymen hirt szeretne közzétenni. A kiadóhivatal felvette a hirdetést, a másnapi számban meg is jelent. Ez pedig szót a következőképpen:

„Kohn Sándor és Goldberger Irma, Goldberger Sándor kereskedő leánya jegyesek.”

Kohn Sándor a Goldberger élesdi kereskedésében volt segéd és egyáltalában nem jegyezte el a kereskedő leányát. Nagy volt tehát a meglepetése, mikor a kérdéses lapban a hamis hymen hirt olvasta, amelyben az ő neve szerepelt. Még nagyobb volt a meglepetése, mikor Goldberger e hamis hymen hirt megjelenése után állásából azonnal elbocsájtotta azzal a kijelentéssel, hogy leányát alaptalanul hirbe hozta.

Az állásától elmozdított Kohn Sándor feljelentést tett az ál Kohn Sándor ellen és az ügyészség sajtóvétség címén emelt vádat Weisz Simon ellen.

A kabátlopajlás és a hymen hirt közléte után elkövetett sajtóvétséget tegnap tárgyalta együttesen a büntetőbíró.

A tárgyalás folyamán mindkét vád igazsága beigazolódott és a bíróság Weisz Simont a kabátlopajlásért és a sajtóvétségért tekintve büntetett előéletét 2 évi börtönnel ítélte. A vádlott az ítéletben megnyugodott.

* **A király a csensztohói kolostornak.** A Magyar Távirati Iroda jelenti a sajtóhadiszállásról: A király Csensztohóban a Jasna Gura kolostornak 25.000 koronát adományozott. Az adományt külön megbízott vitte el a kolostor előjáróságának.

* **A Magyar Történelmi Társulat Bunyitay Vincéről.** A Magyar Történelmi Társulat igazgató-választmánya tegnap délután 5 órakor tartotta ülését Budapesten. Dr. Csánki Dezso ügyvezető alelnök meleg szavakkal emlékezett meg a nemrég elhunyt Bunyitay Vince nagyváradai kanonok, címzetes püspökről, a nagyváradai egyházmegye kiváló történetirójáról. Az ülés további folyamán dr. Szentpétery Imre felolvasa Gyalokay Jenő tüzérszázados tanulmányát a perlaszi sáncok megvételéről (1848 szept.) Az értekezésben a szerző családi iratai alapján több helyesbítő és pótló adattal egészítette ki a szabadságharc e dicsőséges epizódjának történetét. A tetszéssel fogadott előadás után az elnök jelentette, hogy Jenő főherceg 400, herceg Batthyány-Srtattmann László orvosdoktor pedig 1000 koronával a Társulat alapítótagjai közé lépett be.

* **Vaskereszt Paarnak és Bolfrásnak.** Tudósítónk jelenti, hogy Tschirszky német nagykövet tegnap a német császár nevében átadta Paar Eduard gróf lovassági tábornoknak és Bolfrás Artur tábornagynak Ófelsége főhadsegédeknek a vaskereszt első és másodosztályát.

* **Az Ügyvédi Kamara közgyűlése.** A nagyváradai ügyvédi kamara tegnap délután 5 órakor közgyűlést tartott dr. Adorján Emil kamarai helyettes elnök elnöklése alatt. A közgyűlésen a még hadba nem vonult ügyvédek szép számmal jelentek meg. A közgyűlés egyetlen tárgya volt az 1915. évi február hó 14. napján megtartott közgyűlés választásának megismétlése az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézeti közgyűlési tagok választására vonatkozólag. Megválasztották a következő ügyvédek: dr. Adorján Emil, dr. Kiss Döme, dr. Medvigy Gábor, dr. Thury Kálmán nagyváradai ügyvédek és dr. Benkő Imre zilahi ügyvéd.

* **A muszkaverő 48-as huszár alezredes halála.** A régi dicső idők hősei egyre fogynak, 66 esztendő nagyon megrikította a szabadságharc hőseinek sorát. Nemsokára már csak emléküik marad. Most halt meg Kolozsvárott a legöregebb 48-as honvédtiszt, Bem hadseregének egyik főtisztja: Magyarzákodi Kovachich Horváth Ignác 102 éves korában. Az elhunyt vitéz katona mint huszár alezredes, a muszkaverő Mátyás-huszárok parancsnoka küzdött végig a szabadságharcot. Az alkotmányos éra bekövetkezése után tevékeny részt vett Kolozsvár társadalmi életében; elnöke volt a kolozsvári országos 1848-as ereklyemúzeum és a kolozsvári honvédegyeletnek. Elete végéig a magyar nemzet sorsával törődött, s halála előtti este is felemlítette, hogy meg kell iratnia Vilmos császár részére az általa régóta tervezett levelet. A muszkák hadállásairól kérdezősködött naponként. Temetése óriási részvét mellett katonai pompával ment végbe. Az egyetemi hallgatók is megjelentek a temetésen. A hol a menet elvonult, a fátolba volt lámpákat meggyújtották. A temetést dr. Hirschler pápai praelátus végezte. A temetés alatt az összes felekezetek ha-

rangjai zúgtak. A sírnál a honvédegyelet és az ereklyemúzeum nevében Barabás Samu ref. esperes mondott bucsu beszédet.

* **Nem szabad a szivarokat válogatni.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a pénzügyminiszter rendeletét, melyben a fertőző betegségek elkerülése céljából megtiltja, hogy a dohányelárusítóhelyeken a szivarokat s cigarettákat a vevőközönségnek átadják s elrendel, hogy a szivarokat s cigarettákat minden válogatás nélkül adják ki a vevőknek.

* **A népfölkelői kötelezettséget nem terjesztik ki.** Bécsből táviratoznak: Német lapok közlik, hogy Berlinben és másfelé olyan hírek vannak elterjedve, hogy a népfölkelői kötelezettséget az 50-ik, sőt az 52-ik életévig ki akarják terjeszteni. Ezt természetesen csak a honvédelmi törvény megváltoztatásával és a parlament közreműködésével lehetne keresztülvinni. Illetékes helyen szerzett értesülés szerint ezek nem felelnek meg a valóságnak; kijelentik, hogy nem tervezik a népfölkelői kötelezettségnek más módon való rendezését és az erre vonatkozó intézkedések változatlanul megmaradnak.

* **Adakozzunk a vak katonának!** Felhívjuk a nemes szívu társadalom figyelmét a háboruban megvakult hősekre, akik legdrágább kincsüket hozták áldozatul a haza dicső küzdelmének előbbvitelért. Adományokat elfogad és a Hadsegélyező hivatalnak egyenesen továbbít szerkesztőségünk. A nálunk eddig begyűlt adományok összege 292 korona 84 fillér.

* **Május elsején nem lesz szociálista ünnep.** A budapesti szociáldemokrata párt vezetősége tegnap délutáni ülésén tárgyalta május elseje megünneplésének kérdését és a Szakszervezeti Tanácsesal egyetértően kimondotta, hogy az idén május elsején nem lesz kötelező munkaszünet és tüntető fölvonulást sem tartanak. A felhívásban, amelyet a Szakszervezeti Tanácsesal együttesen fog kiadni a pártvezetőség, kijelenti, hogy az idén önként le kell mondani május elsején a kötelező munkaszünetről, de ezzel nem adja föl a munkásság a negyedszázados gyakorlattal szentesített szokásjogát a május elseji munkaszünethez, amelyet sok kollektív szerződésben is biztosított magának. Számolni kell azonban a háború által okozott kivételes viszonyokkal és kivételes törvényekkel, amelyek olyan bonyodalmakat és nehézségeket okoznának, amelyeket a párt és a Szakszervezeti Tanács elakarnak kerülni. A párt le akar mondani ez évben a szokásos tüntető fölvonulásokról is, amelyek ugyanis csak egyes helyeken lennének lehetségesek. A májusi ünnepet ez évben a május elsejének estéjén a szervezetekben tartandó összejövetelekre akarja a pártvezetőség és a Szakszervezeti Tanács korlátozni. A pártvezetőség kijelenti, hogy erre az elhatározásra a német és osztrák testvérpártokkal egyetértésben jutottak.

* **Katona-temetés.** A es. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Lung Gábor 21. honvéd gyalogezredbeli közlegény temetése délelőtt 9 órakor, Torma Vendel 68. gyalogezredbeli közlegény, Perovich János 12. gyalogezredbeli őrvezető és Hajnal János 12. gyalogezredbeli közlegény temetése pedig délelőtt 11 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-temetőbe fogják őket kikísérni és ott örök nyugalomra helyezni.

HIREK

* **Fetser Antal győri püspök Nagyváradon.** Fetser Antal győri megyéspüspök tegnap, pénteken délután két napi tartózkodásra Nagyváradra érkezett, hogy édesanyja hagyatéki ügyét elintézzze. Megérkezése után azonnal meglekintette a Vörös-Kereszt pályaúdvári kórházát. Fetser Antal püspök gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök vendége.

* **A Tiszántúli szerkesztőségéből a harctéren.** Papp Jenő belmunkatársunk még az elmúlt év augusztusában a polgári ruhát a esukasziurke angyalbőrrel cserélte fel s mint egyéves önkéntes katonai szolgálatra lépett. Derék kollégánk a harctéren is megállja helyét s most már mint hadapród szolgálja a hazát a déli harctéren.

* Honvédzenekar a Royalban. Ma este a honvédzenekar a „Royal” kávéházban hangversenyez a karmester személyes vezénylete mellett a következő műsorral: 1. Lottharingi induló Ganne. 2. Nyitány „Költő és Paraszt” e. op. Suppé. 3. a) Részletek „Troubadour” e. op. Verdi. b) Tárogató szóló. 4. Egyveleg a „Bányamester” e. op. Zeller. 5. a) Dal Aegir hez szöve és zene II. Vilmos öfelsége. b) Alom. Hárfá szerénád. Albert. 6. Nagy ábránd „Hoffmann meséi” e. op. Offenbach. 7. a) „Musica Probita”. Dal. Gasaldon. b) „A két kis pinyóke” két trombita szóló. Kling.

x Mindennemű molyirtó szerkek és **fertőtlenítő** cikkek legolesőbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* Három szobás utcai lakások, a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a **Biharmegyei Takarékpénztárnál,** Kossuth-utca 3. sz.

* Kiadó város központján. Üzlethelyiségek, raktárok, műhelyek igen olcsó bérek mellett rövidebb vagy hosszabb időre. Lakások: 1, 2, 3 szobások, mellékkelhelyiségekkel. Cim: Hegedűs hírlapirodába. Rákóczi-ut.

* Katonák! „AXA” hintőpor rubára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a **kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetveket,** kapható: Tábori csomagolásban Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02

* Kiadó lakások. Két szobás utca lakás elő- és fürdőszobával május 1-re kiadó. Szacsavay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmesen butorozott utcai szoba előszoba és mellékkelhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni lehet az Ipartestület hivatalába is.

* Kiadó a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garcon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* Ingatlan eladás. Nagyteleki-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatti négy szoba, hall s mellékkelhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

x Kőhögés, hurut, rekedtség lenél használjon hurut szeltekét ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x Kiadó lakás. Uri-utca 23. sz. alatt 2 nagy szobás udvari lakás, üveges előszobával, fürdő szoba, villany bevezetve jutányos áron májusra kiadó.

* Dusafalva község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

CIPÓ
ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

x Kiadó lakások. A kamara székházában, (Teleki-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garcon lakás kiadó.

x Kiadó. Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott két-szobás udvari lakás mellékkelhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

Legujabb táviratok.

...
Heves tüzérserégi harcok a Nida mentén.

Budapest, április 16. (Hivatalos.) Lengyelországban egy orosz támadást Blagie mellett, Piotrkowtól keletre visszautasítottunk. A Nida alsó folyásánál *tüzérserégünk tüzelésénél felgyújtott egy orosz löszerraktárt. Az oroszok nagy veszteségek mellett menekülésszerűen hagyták el több lövészárkukat, amelyek útegeink leghatásosabb tüzelésének voltak kitéve.*

A kárpáti arcvonalon csak az Erdős Kárpátok területén voltak itt-ott harcok. Az előnyomuló orosz gyalogságot — mint mindig — jelentékeny veszteségeik mellett visszautasítottuk; 450 orosz elfogtunk.

A Strij völgyben folyt részleges harcok további 268 foglyot eredményeztek. Höfer. (Min. eln. sajtó osztály.)

Bojan bombázása.

Budapest, április 16. (Tud. cen. táv.) Bukarestből jelentik:

Az osztrák-magyar csapatok tegnap reggeltől kezdve hevesen bombázzák Bojant.

A Dardanellák.

Budapest, április 16. (Tud. cen. táv.) Konstantinápolyból jelentik:

Tegnap éjjel ellenséges torpedónaszádok közeledtek a Dardanellák bejáratához. Az erődök útegei elűzték őket.

Az igazságügyminiszter törvényjavasatai.

Budapest, április 16. (Saját tudósítónktól.) Az igazságügyminiszter hétfőn nagy javaslatot terjeszt be. A háborus események közepette nem lehet a választási bíráskodás egész rendszerét átdolgozni, ezért csak a legsürgősebb változtatásokra szorítkozik: különösen a képviselői jelölések új szabályai, szavazó körök decentralizálása, a titkos szavazás új intézménye megkövetelte új törvényhez alkalmazkodó módosítást.

Második javaslat, hogy a hírlapi kauciók letevésének egy éves határidejét a gazdasági

viszonyok miatt további kettővel meghosszabbítja. Harmadik javaslat, hogy a hadiszállítás visszaélései büncselekménynek nyilváníthatnak és szigoruan büntetnek. Negyedik javaslat, hogy a hazaárulókra a vagyoni felelősség megállapítatik, egész vagyónuk az államra száll.

Vasuti katasztrófa.

Budapest, április 16. (Tud. táv.) Temesvárról jelentik, hogy a resicabányai helyérdekű vasut Monyó és Kölnök állomások között földesuszamlás következtében felborult. Öten meghaltak, tizenheten megsebesültek. Temesvárról vizsgáló bizottság a helyszínre ment.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Szombat: Művészet.
Vasárnap: d. u. Az ember tragédiája.
Vasárnap: Kárpátok legendája.

A szombati művészet.

műsora a következő:

- I. RÉSZ.
1. Nyitány. Előadja a színházi zenekar.
  2. Spanyol tánc. Lejtik Irimi M. és Láposi Gusztáv.
  3. Műdalok. Énekl. Medgyaszay Jenő.
  4. Kuplé és tánc. Előadja Lakatos Ilonka.
  5. Stanca duett. Előadják Leővey Leó és Farkas Pál.
  6. József, az ács. Színmű 1 felvonásban. 3 képben. Irta: Győri Ernő és Gara Ákos.

Szünet.
II. RÉSZ.

7. Néger tánc. Lejtik Szabó Böske és Láposi Gusztáv.
  8. Magánszám. Előadja H. Körösi Juci.
  9. Magánjelenet. Előadja Tompa Béla.
  10. Sanzonák. Énekl. Vigh Manci.
  11. Szenes legény, szenes leány. Operett 1 felvonásban. Irta Philippa Gille. Zenéjét Paules Coulett.
- Az Előadást konferálja: Polgár Mariska.

Az ember tragédiája. Vasárnap délután Bihari Akossal a főszerepben Az ember tragédiája kerül színi.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA

- ...
P. B. — Helyben. A küldött referátát nem közöljük.
B. F. — Helyben. A temutató szemlére a nem Nagyváradon született egyének feltétlenül a megfelelő évszámú idegenek részére meghatározott napon kötelesek előállani. E tekintetben egyáltalán nem határoz az, hogy az illető már évtizedek óta Nagyváradon lakik s itt nyert polgári illetőséget, mert a katonai szokásoknál a születési-hely irányadója. Önnök tehát feltétlenül a születési év szerint az idegenek között kell előállani.
G. M. Jól sejtette: Tankóczy Gyula, a hadsereg szállítási panamába keveredett és állásától függesztett szatmári rendőrkapitány — tudomásunk szerint — szabadkőműves.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett polgárőr.

A polgárőrség, amelyet a háborus viszonyok teremtettek meg, mindig a legnagyobb buzgalommal és tapintattal látta el teendőit. Annál meglepőbb volt az a feljelentés, amelyet Kurucso Erzsébet cselédleány adott be Sipos Antal polgárőr ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

Ugy történt a dolog, hogy Kurucso Erzsébet a múlt hónapban a színházból hazajövet, ahonnan két színésznőnek a rubáját hozta el, a Szent László-téren ment keresztül. Észrevette a leányt Sipos Antal szolgálatot teljesítő polgárőr és mivel már napok óta tapasztalta, hogy a leány az utcán kihívóan viselkedik, most, hogy egyedül látta kószálni az éjszakában, megállította. Kérte a leányt, hogy igazolja magát, azonban a leány ehelyett feleselni kezdett, mire Sipos Antal a leányt karon ragadva be akarta vinni a rendőrségre.

A leány erre kiabálni kezdett és a kiabálásra megjelenő Siter János polgárőr igazolta a leányt, akit ismert.

Az igazolás után Sipos Antal elengedte a leányt.

A leány másnap feljelentést tett a polgárőr ellen, aki ellen a kir. ügyészség hivatalos hatalommal való visszaélés miatt emelt vádat.

A tegnapi megtartott tárgyaláson a tanak vallomásából kiderült, hogy Sipos Antal helyesen és törvényesen járt el. Ennek az alapján a bíróság a vádlottat felmentette.

§ A „Nagyvárad” sajtópere. A „Nagyvárad” a múlt év szeptemberében megírta, hogy három bekormozott arcú alak betört Kovács József iparos akadémia-utcai lakásába és 1000 koronát elrabolt. Az ügyészség erre sajtóper indított az illető újság ellen, mivel engedély nélkül közölte a rablási ügy iratainak a tartalmát, még pedig főképpen azért, mert a rablás egyik tettese fiatalkorú volt. Az ügyben tegnap volt a főtárgyalás Ember Géza táblai bíró elnöklése mellett. Szavazóbírák voltak: Fábry Albert és Vajnovszky Vince. A vádat Szokolay Gyula dr a védelmet Papp János dr. látta el. A cikkirő Horkay Elemér védekezése és a cikk felolvasása az ügyészség a vádat fenn tartotta. Dr Papp János védőbeszédjében hangsúlyozta, hogy a bűnesetek elhallgatásos elrejtése ellenkezik az igazságszolgáltatás érdekeivel, s ez egyenes becézése a gonosztevőknek. A hatóság védőbeszéd után a törvényszék fementő ítéletet hozott, melyben a kir. ügyész is megnyugodott.

A májusi esküdtek. A május első felében bíraskodó esküdteket tegnapelőtt sorsolta ki a nagyvárad királyi törvényszék. A kisorsolásnál Bary József királyi kuriai bíró, törvényszéki elnök, Szölösi Gyula és Jaczkovics Gyula királyi törvényszéki bírák, Alliquander Kálmán törvényszéki jegyző, a királyi ügyészség részéről Farkas István királyi ügyész voltak jelen. A kisorsolt esküdtek névsora a következő:

Rendes esküdtek: Bagossy Imre gazdálkodó Nagyszalonta, ifj. Gyulai Lajos földmives Nagyszalonta, Czeglédy Lajos ácsmester Biharkeresztes, Hegedüs Rezső gyógyszerész, Kelen Béla szövetkezeti igazgató, dr Láncezi József ügyvéd, Leitner Márton kereskedő, Barta Balázs háztulajdonos, Szakács Antal pénzügyi számellenőr, Koszthy Sámuel timár, Szatmáry Sándor gazdálkodó Nagyszalonta, Kerekes Manó tanár, Szatmári Ferenc földmives Nagyszalonta, Székely Gyula magánzó Székelyhid, Szabó Miklós magánzó, Király József tanár Nagyszalonta, Bundik Sándor földmives Biharkeresztes, Fónagy László földmives Nagyszalonta, Csipkés Sándor pénzügyi titkár, Buzás Kálmán gazdatiszt Sarkad, Huszthy Sámuel

szállító, Csatáry Lajos temetkezési vállalkozó Nagyszalonta, Mester József tanító Nagyszalonta, Rezső Mór ügyvéd, Mikó Márton tanító Sarkad, Takács Dániel vármegyei írnok, Dajkovits János fényképész, Leitter Miksa malomigazgató, Tölczel Lajos ny. püspöki főszámvevő, Matula Gyula festékkereskedő.

Helyettes esküdtek: Havasi Zsigmond mázsoló, Csegő János hentes, Molnár János eszmadia, Urbán István cipész, Zboray Gyula szücs, Meskó Simon szücs, Hajdu István ács, Künsztler János fodrász, Heffer József női szabó, Halász István kádár.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

17-50 évesek jelentkezése.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 57039-1915. számú körrendelete értelmében összeírandók az acél (vas) hengerlő, kalapács kezelő, furós és kupolkemence kezelő B) alosztályú népfelkelésre kötelezett munkások.

Ugyancsak a honvédelmi miniszter ur 72186-1915. számú körrendelete folytán összeírandók a hadiszolgáltatási törvény alapján kötelezhető 17-50 év közötti munkás célokra alkalmas egyének.

Ennek folytán ezennel felhívom a 19-42 éves korban levő acél (vas) hengerlő, kalapács kezelő, furós és kupolkemence kezelő B) alosztályú népfelkelésre kötelezett munkásokat, továbbá a hadiszolgáltatási törvény (1912. évi LXVIII. t. c.) alapján hadicélokra szükséges, személyes szolgálatot teljesítésére kötelezhető 1865. évi január 1-től 1898. évi december 31-ig terjedő időben született (17-50 év közötti) ez időszert Nagyvárad város területén tartózkodó katonai szolgálatot nem teljesítő minden munkaképes férfit, akik az 1912. évi LXVIII. t. c. 5 §-ában meghatározott mentességgel nem bírnak, hogy összeírás végett 1915. évi április hó 14-étől április hó 20-ig terjedő időben a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 32. számú szoba) a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Azon népfelkelő bemutatató szemlére kerülő 37-42. éves B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek, továbbá azon szakmunkások, a kik összeírás végett a katonai ügyosztályánál már jelentkeztek, újból nem tartoznak jelentkezni.

Az 1912. évi LXVIII. t. c. 5 § a értelmében a személyes szolgáltatások alól felmentül mentesek:

a) a szellemileg és testileg ezekre alkalmatlanok;

b) az állami és egyéb köztisztviselők, a községi előjárók, továbbá a védtörvény 57. szakaszában fölemlített egyének (azok, a kik a fegyveres erő, vagy a közszolgálat fontos érdekeire való tekintettel hivatalaikban) alkalmaztatásukban illetőleg polgári hivatásukban nélkülözhetetlenek, valamint azok kik oly állásokat töltenek be, melyek a népfelkelési szolgálat alól felmentést az 1886. évi XX. t. c. 2. szakasza értelmében indokolják;

c) a lelkesítő szolgálatot teljesítők;

d) azok, kik nemzetközi szerződéssel kifejezetten vagy nemzetközi szokással mentesítve vannak.

A tartózkodási községen kívül hosszabban tartó munkák és szolgálatok teljesítése alól mentesek:

1. Onálló mezei gazdák, gyár és ipartelemek birtokosai;

2. azok, kik különös tekintetbe vételt érdemlő családi viszonyaiknál fogva családtagjaik élelfenntartásának veszélyeztetése nélkül nem maradhatnak távol.

Nagyvárad, 1915 április 12.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
9402-1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 2000-1915 eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó 1873, 1874, 1875, 1876 és 1877 évben született B. alosztályú népfelkelésre kötelezettek bemutatató szemléje Nagyváradon 1915 évi április hó 29-én, 30-án és május 1-én fog megtartatni a következő sorrendben:

1915 évi április hó 29-én csütörtökön, a Nagyváradon tartózkodó 1877, 1876, 1875, 1874 és 1873 években született nagyváradai illetőségű népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi április hó 30-án pénteken, a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1877, 1876 évi születésű, valamint az 1875 évi születésűekből az A-K kezdőbetűig bezárólag tartózkodó népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi május hó 1-ső napján szombaton a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1875 évi születésű népfelkelésre kötelezettek L-Z kezdőbetűig, az 1874 és 1873 évi születésű népfelkelésre kötelezettek, továbbá azok, a kik állítási kötelezettségüknek egyáltalán nem tettek eleget s végül azok a népfelkelésre kötelezettek a kik az 1914 évi október 15-18-án, az 1914 évi december 12-22-én, 1915 évi január 4. és 25. végül az 1915 évi március 10-17-én tartott népfelkelő bemutatató szemlékről bármily okból elmaradtak.

Ennek folytán felhívom a fentirt születési évfolyamhoz tartozó népfelkelésre kötelezettek, hogy a meghatározott napokon mindenkor reggel 8 órakor a Lázár Vilmos-utca 3 sz. a. (volt csendőrszkola) sorozó teremben tisztán, lehetőleg megfürödve, tiszta és rendes öltözetben okvetlenül jelenjenek meg annál is inkább, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezettetnek elő s ezen felül bünvádi uton is felelősségre fognak vonatni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezettek papjelöltjei és a véderőtörvény 29 §-a szerinti kedvezményt igényelhetnék, ebbeli igényüket a népfelkelési bemutatató szemlé bizottság előtt érvényesíthetik.

Azok, a kik a véderő törvény 21 §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre igényvel bírnának tekintet nélkül arra, hogy mikor szerezték meg középiskolai képzettségüket kérhetik, hogy a háboru tartama alatt az egyévi önkéntesi karpaszományt viselhessék.

Az orvosi állatorvosi vagy gyógyszerészeti tanulmányokat, illetőleg állatorvosi vagy gyógyszerészeti gyakorlatot folytató népfelkelésre kötelezettek alkalmasságuk esetén egészségügyi szolgálatra vagy segédszolgálatra való esetleges beosztás végett tanulmányaikat illetőleg foglalkozásukat igazolni tartoznak.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki ezen behívási parancsnak nem engedelmességek s a bemutatató szemlén nem jelenik meg, amennyiben mulasztása nem vétlen vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart a cselekmény büntetett képez. A vétség büntetése: egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetést: hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyvárad, 1915 április 7.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

7166—1915 sz.

Hirdetmény

a hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában.

A hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában a közönség tájékoztatására a rendőrkapitányi hivatal a következőket közli:

A hadifoglyoknak szóló levelek mind díjmentesek, ha a boríték jobbsarkában fel van tüntetve „Pour Prisonier de juere”. Az internáltaknak szóló postai küldemények (levelek) a rendes postai díj alá esnek. Ezekre a jobbsarokban oda kell írni, a „Pour interné” jelzést.

Hadifoglyoknak Szerbiába, Montenegróba, Angliába, Franciaországba és Japánba levelek is küldhetők, Oroszországba azonban csak levelezőlapot ajánlatos küldeni. A leveleket mindeniket nyitott állapotban kell a postára adni. A levelet és levelezőlapok címiratát és tartalmát vagy a rendeltetési ország nyelvén, vagy franciául és németül kell írni.

A címben fel kell tüntetni a hadifogoly katonai rangját is, nemkülönben azt a csapatot is, amelyben fogsága előtt szolgált. Ha a címzett a fogságba jutott címét nem tudja, elég, ha megnevezi az országot, ahol fogságban van. A leveleken — a boríték hátlapján — rajta legyen a feladó teljes címe. Internáltaknak Oroszországba, Szerbiába, Montenegróba, Angliába és Franciaországba közönséges nyitott leveleket, Franciaország kivételével pedig a többi országokba ezek a levelek ajánlottan is küldhetők. — Egyébként ezekre a levelekre is a hadifoglyokkal való levelezésre vonatkozó formák és szabályok kötelezők.

A hadifogságba jutottak részére nemzetközi postautalványok is küldhetők, Oroszországba, Angliába, Franciaországba, Japánba és Szerbiába. Ezek az illető államok pénzegységére állítandók ki és „Au Controle Generale des Postes à Berne” címmel látandók el. A Szerbiába szóló nemzetközi postautalványokra címnek „külföldi postautalványok kicseserélő hivatala, Budapest” irandó. Egy postautalvánnyal egyelőre csak 200 frank vagy ezzel egyenértékű utalvány küldhető. A postautalvány szelvényére közleményt írni nem szabad. A címzés hasonlatos a levelekével. Azzal a különbséggel, hogy a feladó neve és címe mindig a szelvényre irandó. Internáltak részére a pénzküldemények Franciaország kivételével hová a külügyminisztérium útján legfeljebb 300 korona küldhető,

a további országokba a hadifoglyok mintájára küldhetők Angliába és Oroszországba a Svájci, Szerbiába a román tarifa szerint bérmentesítve. Pénzesleveleket hadifoglyoknak egyáltalán nem, internáltaknak csak Oroszországba és Angliába küldhetők.

Postacsomag 3 klg. ig, Oroszországba, Franciaországba és Angliába küldhető hadifoglyoknak. Internáltaknak csak Angliába és Oroszországba küldhetők postacsomagok. Táviratok közértelemű, világos nyelven és teljes aláírással ellátva csak hadifoglyoknak küldhetők. Oroszországba, Szerbiába és Montenegróba. Bővebb tudnivalókat az összes postai küldeményekre vonatkozólag a városházán kifüggesztett hirdetések tartalmazzak.

Nagyvárad, 1915. március 31-én.

Rendőrfőkapitányság.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mat áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szitágyi-Dezső-u. 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók

Weiszberger és Társa

tüzifa telepén, a nagyvárad-velencei vasutállomásnál.

Telefon: 688.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

5420—915.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán a honvéd tüzér laktanya belső területén végzendő kavicsolási és köröskő burkoló munkák vállalatba adása céljából folyó évi április hó 29 napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

- Makadamszerű kavics burkolat készítése köröskőből.
- Rostaalj terítése körös kavicsból.
- Köröskő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal megkezdendők és az összes munkák az első munkaszakasz átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt befejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fővállalkozó előrehaladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó terület rész átadásától számított négy hét alatt azonban az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik. Ehez képest a három havi befejezési határidő esetleg meg fog hosszabbítani.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttség elnök kezéhez 1915. április hó 29 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések egy koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fővállalatnak adhatók ki, miért is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon Kereskedelmi és Iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott áron tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. április 12.

Komlóssy József,
tanácsnok, küld. elnöke.